

что впереди” – может быть положительным только когда не пересекает границы интуитивной осторожности. Это как раз и отражено в стихотворении У. Одена градацией негативных образов от чрезмерно рационального “reader” к умудрённому не книгами, но жизненным опытом “fearer”, а затем – совсем уж фантастическому “horror”. Примечательно, что данные образы в большей степени абстрактны, чем трио путников, и выступают скорее как их (или же его, цельного лирического героя) внутренние, ментальные качества, нежели реальные существа. Противопоставляются эти шесть образов и в плане динамики, потому что “reader”, “fearer”, “horror” подразумевают пребывание на одном месте, а “rider”, “farer”, “hearer” – наоборот, относительно постоянное движение.

Особый “безвременный” хронотоп произведения делает текст универсальным для любой исторической реальности. Художественное время не обозначено конкретными датами или наречиями, а заключено лишь в формах глаголов (“will delay”, “discover”, “left” etc.), в том числе и с процессуальным значением (“are going”, “burn”, “feel”, “are looking”). Примечательно, что за счёт этого стихотворение не привязано к определённой эпохе или периоду жизни автора, и поэтому остаётся актуальным даже сегодня, побуждая читателя или слушателя переосмыслить свою линию поведения и по-новому оценить возможности, предоставляемые судьбой.

Художественное пространство отображено в данном произведении намного более образно, чем хронотоп. Эпитеты, метафоры и сравнения, которые последовательно описывают таящиеся ужасы, венчаются одиночным наречием “there”, перекрывающим пугающие картины фантастического художественного пространства, представление о котором плавно перетекает от внешнего и открытого (“that valley”, “path to the pass”) ко внутреннему и закрытому (“that gap is the grave”, “this house”). Все эти образы роднит динамичность, делающая композицию текста монтажной: поэт выступает в роли художника слова, рисуя реалистичные образы звуков (“O what was that bird”) и красок (“dusk”, “granite”, “grass”), причём не только за счёт широкого спектра лексических средств, но и с помощью повсеместных аллитераций и ассонанса. Синтаксическая организация стихотворения создает ритм, близкий к заклинательному, в то время как обилие архаизмов приближает его к средневековым балладам. Вместе с синтаксическими фигурами это делает “Song V” похожей на отрывок бардовской поэмы, а также обуславливает своеобразие общей компоновки стихотворения как лиро-эпического философского монолога, воздействующего на читателя весомостью не только слога, но, что важнее, авторской мысли. Здесь следует заметить, что отдельное место в “Song V” занимают образы природы, фактически насыщающие текст “кадрами” художественного пространства. Каждый природный образ целенаправленно и гармонично вплетён поэтом в канву лирического повествования, чтобы оттенить мысли о вечном – будь то жизнь или смерть.

Заключение. Таким образом, в эпилоге к “The Orators” У. Оден воплотил образ решительного преодоления страха перед неизвестностью. И хотя идея не вынесена в название, она хорошо прослеживается в антитезе, на которой строится композиция произведения: противопоставление опасностей и подвига встречи с ними, который совершается не сколько физически, сколько морально, когда сила воли отважного человека торжествует над бесконечными предостережениями мятущихся “рационалистов”. Сомнения оубревают душу личности, свободной, однако, от предрассудков, благодаря чему разум-путник и продолжает жить.

1. Оден, У.Х. O where are you going. [Электронный ресурс] / У. Оден. – Режим доступа: <https://www.best-poems.net/poem/o-where-are-you-going...> – Дата доступа: 01.03.2019

НАЦЫЯНАЛЬНА-КУЛЬТУРНАЯ АДМЕТНАСЦЬ ФРАЗЕАЛАГІЗМАЎ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ З ПОБЫТАВЫМІ НАЗВАМІ

Булах А.С.,

студэнтка 4 курса ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Дзядова А.С., канд. філал. навук, дацэнт

Нацыянальна-культурная адметнасць любога народа пэўным чынам выяўляецца праз мову, у тым ліку і праз фразеалагічныя адзінкі. Этнакультурная прастора выразна акумуляюецца і рэпрэзентуецца звычайна ў структуры і значэнні ўстойлівых выразаў, якія змяшчаюць у сваім складзе назвы, што семантызуюць матэрыяльны і духоўны свет таго ці іншага народа. Фразеалагізмы даюць магчымасць лепш зразумець унутраны свет чалавека як прадстаўніка пэўнага этнасу, вызначыць яго асноўныя маральныя каштоўнасці, асаблівасці мыслення, паводзін і звычajaў.

Фразеалагізмы беларускай мовы, у структуру якіх уваходзяць лексічныя адзінкі, семантычна звязаны са сферай побыту, увабралі ў сябе ўсе праявы сацыяльна-культурнага асяроддзя нашага этнасу. З гэтай прычыны даследаванне ўстойлівых выразаў з нацыянальна-культурнай канатацыяй з’яўляецца сёння надзвычай актуальным.

Мэта артыкула – выявіць асаблівасці нацыянальна-культурнай семантыкі фразеалагізмаў беларускай мовы, у склад якіх уваходзяць побытавыя назвы.

Матэрыял і метады даследавання. Даследаванне праведзена на матэрыяле слоўніка фразеалагізмаў [1]. Матэрыялам для даследавання паслужылі фразеалагізмы беларускай мовы, у склад якіх уваходзяць побытавыя назвы (каля 130 моўных адзінак). **Асноўнымі метадамі** даследавання з’яўляюцца апісальны метады і метады навуковага назірання.

Вынікі і іх абмеркаванне. Лексічныя адзінкі, семантыка якіх звязана з рэпрэзентацыяй побытавай сферы беларусаў, дастаткова часта выступаюць у якасці структурных кампанентаў фразеалагізмаў беларускай мовы. Прыняўшы пад увагу шырокі семантычны дыяпазон найменняў, аб’яднаных агульным значэннем ‘побыт’, даследавання фразеалагізмы мы падзялілі на 3 асноўныя тэматычныя групы: 1) фразеалагізмы з назвамі ежы, нацыянальных страў і пітва; 2) фразеалагізмы з назвамі посуду, прадметаў хатняга і гаспадарчага ўжытку; 3) фразеалагізмы з назвамі адзення і яго частак.

Сярод названых тэматычных груп адну з самых вялікіх у колькасных адносінах складаюць нацыянальна маркіраваныя фразеалагічныя адзінкі са структурным кампанентам, семантыка якога звязана з асаблівасцямі ежы, нацыянальных страў і пітва беларусаў (каля 50 устойлівых выразаў). Напрыклад, **хлеб**: *на ласкавым хлебе быць* ‘знаходзіцца на чым-небудзь утрыманні’; **крупіна (крупы)**: *крупіна за крупінай ганяецца з дубінай* ‘пра вельмі рэдкую страву’; *надзьмуцца як мышы на крупы* ‘пра чалавека, які мае пакрыўджаны, незадаволены выгляд’; **баланда**: *травіць баланду* ‘хлусячы, старацца падмануць’; **гарбуз**: *даваць (даць) гарбуз (гарбуза)* ‘адмаўляць таму, хто сватаецца’; **кісель**: *дзясятая (сёмая) вада на кісялі* ‘вельмі далёкі сваяк’; **каша**: *на кары каша* ‘пра таго, хто не мае яснаці, дакладнасці ў разуменні чаго-небудзь’; **гарох**: *меле як гарох сыпле* ‘пра таго, хто бойка, складна, без запінкі гаворыць’; **капуста**: *на капусту пакрышыць* ‘ушчэнт, поўнацю; на дробныя часткі’; **рэпа**: *як рэпу грызці* ‘гаварыць бойка, гладка, без запінкі’ і інш.

Структурныя кампаненты-назвы побыту яшчэ адной тэматычнай групы фразеалагізмаў (больш за 45) прадстаўлены лексічнымі адзінкамі разнастайнага семантычнага напаўнення. Гэта назвы посуду, прадметаў хатняга і гаспадарчага ўжытку і інш. Напрыклад, **патэлья**: *як уюн на гарачай патэльні*; **кацялок**: *кацялок варыць* ‘пра разумнага, кемлівага і знаходлівага чалавека’; **кашэль**: *плесці кашалі* ‘гаварыць абы-што, выдумваць’; **вяроўка**: *з ветру вярэўкі* віць ‘пляткарыць, выдумваць’; *лезці ў вярэўку* ‘заведама рызыкаваць жыццём; ісці на смерць’; **дугі**: *гнуць дугі* ‘падманваць, гаворачы няпраўду’; **мякіна**: *на мякіне не правядзеш* ‘не ашукаеш, не перахітрыш’; **калёсы**: *падпускаць турусы на калёсах* ‘выдумляць, маніць’; **дровы, печ**: *дроў у печ падкладаць* ‘ускладняць, абвастраць складаныя адносіны’ і інш.

У моўнай карціне свету беларусаў дастаткова выразна выяўляе сябе яшчэ адна тэматычная група, прадстаўленая фразеалагічнымі адзінкамі, у склад якіх уваходзяць назвы адзення і яго частак (больш за 30 моўных адзінак). Напрыклад, **каўнер**: *заліваць за каўнер* ‘выпіць спіртнога; напівацца’; **камізэлька**: *плакаць у камізэльку* ‘скардзіцца на свой лёс, каб расчуліць іншага’; **лапці**: *абуваць у лапці*; ‘паступаць нядобра сумленна, ашукваць, хітраваць, падманваць’ і інш.

Заключэнне. Як бачым, семантычная прастора даследаваных устойлівых выразаў надзвычай разнастайная. Іх значэнне звязана з перадачай унутранага свету чалавека, а таксама праяўленнем яго паводзін і асаблівасцей узаемаадносін з іншымі людзьмі. Прааналізаваныя фразеалагічныя адзінкі яскрава семантызуюць пэўныя адметнасці матэрыяльнай культуры беларускага народа, у прыватнасці, асаблівасці беларускай нацыянальнай кухні, адметнасці хатняй гаспаркі і традыцыйнага народнага адзення. Гэта дае нашаму сучасніку магчымасць больш глыбока зразумець мінулае нашых продкаў, сферу іх тагачаснага побыту. Вынікі даследавання могуць знайсці прымяненне ў этналінгвістычных і лінгвакультуралагічных даследаваннях.

1. Лепешаў, І.Я. Слоўнік фразеалагізмаў. У 2 т. Т. 1. А – Л / І.Я. Лепешаў. – Мінск: Беларус. Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2008. – 672 с.

МОТИВЫ ФЕМИНИЗМА В ЦИКЛЕ РОМАНОВ ДЖОАН РОУЛІНГ «ГАРРИ ПОТТЕР»

Булаш Н.О.,

студентка 2 курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь

Научный руководитель – Сенькова О.Ф.

В современном и развивающемся мире роль такого новомодного движения как феминизм значительно возросла. Это можно объяснить естественной потребностью людей к равенству и снижению дискриминации по половому признаку. Существуют различные международные организации, которые поддерживают это движение, однако проблема полового неравенства поднимается и в художественной литературе. Для того, чтобы добиться социального равенства для женщин многие писатели через свои произведения пытаются донести до общественности важность этой проблемы. Одной из тех, кто заостряет